

Kázání

o slavnosti Zmrtvýchvstání Páně

Bratři a sestry!

Úvod

Dnešního dne, po dvoudenním, rozpačitém tichu, se znovu rozezněly zvony našeho farního chrámu ještě jásavěji. (Dětem říkáme, že se vrátily z Říma.) Dáte mi nejspíš za pravdu, že jejich zpěv je příjemnější než nelibozvučné klapání řehtaček.

Při bohoslužbě užíváme všelijakých svatých symbolů. Mezi posvátná znamení však řadíme také zvony; jejich ladné písní neunikne nikdo z našich spoluobčanů. Zvony jsou někdy neodbytné, hlavně zrána, ozývají se „vhod či nevhod“. Přesto si bez nich život v našich sídlech sotva dokážeme představit.

Zvuk těchto naléhavých poslů je nerozlučně spjat s Velikonocemi. Oznamují do širokého okolí to, co kněz zpívá u oltáře v prefaci: „*(Kristus) je ten Beránek, který byl zabit za hříchy světa: svou smrtí smrt přemohl a svým vzkříšením obnovil život.*“ (Preface 1. velikonoční, Český misál)

Nemělo by smysl rozezvučet ty bronzové obry, kdyby byl náš život pádem střemhlav do jícnu smrti.

Obřad svěcení zvonů – dříve a dnes

Zvony hrají v životě křesťanů již od středověku důležitou úlohu. Když se nad vesnicí rozléhalo poplašné zvonění, nešlo jen o podání zprávy, ale naléhavou modlitbu k nebesům.

Smysl zvonů můžeme snadno vyčíst z obřadu, jímž byly posvěceny. Příslušný úkon je obvykle vyhrazen samotnému biskupovi – nástupci apoštolů, očitých svědků Zmrtvýchvstalého. Koná se ve sváteční den, při velkém shromáždění Božího lidu. Jde o hluboce církevní slavnost zalitou neslábnoucím jasem Velikonoc.

Starší obřad svěcení zvonu byl velmi rozvinutý, úplně připomínal filigránskou práci. Vyberu jen několik prvků: zvony byly exorcizovány, kropeny svěcenou vodou, ve tvaru kříže mazány nejprve jednou olejem nemocných, posléze i křížem (sedmkrát zvenčí a čtyřikrát zevnitř), byly také okuřovány dvěma druhy kadidla a na závěr četl jáhen evangelní úryvek. Jako by šlo o živou bytost.

Nejpůsobivější jsou ovšem žehnací modlitby. Předně se v nich vyprošovalo, aby tyto ulité zvony svolávaly křesťany k bohoslužbě, tedy společné k modlitbě. To jistě dodnes zůstává jejich první funkcí. Zvyk vyzvánět k modlitbě se rozšířil hlavně díky duchovním synům sv. Františka: assiský světec byl při návštěvě u egyptského sultána Málíka al-Kamila uchvácen zbožností muslimů, kteří padali k modlitbě, kdykoli se ze štíhlých minaretů ozvalo volání k modlitbě.

Bratři a sestry, děkuji vám, že se při zvuku zvonů dokážete odpoutat od denních úkolů a sepnout ruce. Ať už je to ranní, polední či večerní klekání, anebo oznámení o odchodu někoho z našich bližních na věčnost.

Při žehnání zvonů se však zmiňovalo také něco jiného, čemu děti moderní doby rozumějí pramálo. V 18. století objevil Prokop Diviš bleskosvod a lidé přestali mít takovou hrůzu před oním nebeským bičem. Od padesátých let minulého století vcelku běžně létáme do blízkého vesmíru. Dokonce poroučíme větru a dešti; chceme-li, přesuneme i koryto naší Bečvy. Opojení našimi technickými

možnostmi by však nemělo vést k babylonské pýše. Nebe stále zůstává symbolem přesažného Boha a naše řeky žílami, jež přinášejí požehnání celé krajině.

V latinských oracích při žehnání zvonu se vyprošovala ochrana před krupobitím, bouří, průtržím mraků, hromobitím i bleskům. To všeho se má dosáhnout nejenom lidským umem, ale mocí Kristova kříže. Tento kříž je tradičně na zvonech vyznačen. Proti hřmotu živlů, který nahání strach i otrlým jedincům, má zahřmět hlas Stvořitelův („Vox Domini super aquas multas, Deus majestatis intonuit: Dominu super aquas multas.“ Ž 28). On dává zdravou míru celému svému dílu.

Vzpomeňme na ubohé učedníky v lodičce, kterým hrozila jistá smrt, když se uprostřed noci rozbouřilo Tiberiáské jezero. Kristus procitl ze spánku a důrazně poručil: „*Mlč, bud' zticha!*“ A nastalo veliké ticho. Podobně i zvon, oddaný služebník, má zavelet zdivočelým živlům a vrátit je k rajskému míru.

Možná je škoda, že se o krocení vody, větru, ohně, už v novodobém obřadu nemluví. Přesto bychom neměli opomínat modlitbu za příznivé počasí.

Církev se musí i v dnešní době vytrvale modlit za příznivé počasí a úrodu zemskou. Voda není samozřejmost, modrá obloha nad námi není samozřejmost, chladivý stín stromů v létě není samozřejmost. Už to víme i my, zasvěcenci technického pokroku.

Závěr

Vyzvánění, i když se dnes převážně koná prostřednictvím dálkového ovládní, zůstává modlitbou nad celou naší valašskou krajinou. Zvýrazňuje lidský hlas a dává mu nadpozemskou sílu. Podle nového obřadu, jímž se svěťí zvony, se čte závěr Markova evangelia: „*Jděte do celého světa a hlásejte evangelium všemu tvorstvu.*“

Od dnešního dne se bude mocně šířit zvěst o Zmrtvýchvstalém od člověka k člověku. Od Magdalény a žen k učedníkům, od deseti apoštolů k Tomášovi, od emauzských učedníků k apoštolům...

Na Východě křesťané po celé Velikonoce na ulicích zdraví jeden druhého Christos voskres – Kristus vstal.

Když vynášíme těla našich zesnulých na hřbitov, to svaté pole, vyzvání malý zvon. Já mu ale nerad říkám umíráček, protože je poslem života, je vzdáleným proroctvím o zatroubení polnice a všeobecném vzkříšení z mrtvých. Neoznamujeme tím smrt, ale Kristovo vítězství nad ní a naši naději, že i my z mrtvých vstaneme.